

TIMRÅ KOMMUN

Biblioteksplan 2022 – 2026

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	5
1.1 Vår vision.....	5
1.2 En lagstadgad biblioteksplan.....	5
2. Fakta om Timrå kommun	5
3. Biblioteksorganisationen i Timrå kommun	5
4. Kopplingar till nationella, regionala planer och lagar	6
5. Kopplingar till kommunala styrdokument	7
6. Biblioteksverksamhetens delar	7
7. Informations och kunskapsförmedling § 2	7
8. Prioriterade grupper	8
8.1 Personer med funktionsvariationer § 4.....	8
8.2 Nationella minoriteter med annat modersmål än svenska § 5.....	9
8.3 Andra språk än de nationella minoritetsspråken § 5.....	9
8.4 Lättläst svenska § 5.....	9
8.5 Barn och ungdomar § 8.....	10
8.6 Barnkonventionen.....	10
9. Läsfremjande verksamhet och litteraturen som konstform § 7	11
10. Det digitala biblioteket	12
11. Biblioteket som kulturell arena	13
12. Bibliotekets informationskanaler till allmänheten	13
13. Bibliotekets insamling av allmänhetens åsikter om verksamheten	14
14. Utvecklingsmål för den kommunala biblioteksverksamheten 2022-2026 ...	14
15. Mediapolicy	14
16. Kommunövergripande plan för skolbiblioteksverksamheten	18

1. INLEDNING

1.1 Vår vision

Det är dina behov som medborgare som ska vara i centrum för våra bibliotek. När vi hjälper dig så att du känner dig nöjd så uppfyller vi vår del av kommunens vision om det goda samhället för alla medborgare. Här är du alltid välkommen att kostnadsfritt låna litteratur och söka kunskap där du samtidigt möts av ett värdskap och bästa möjliga service. Vi värnar om din integritet samtidigt som vi värnar om vårt demokratiska uppdrag om tillgänglighet för alla oavsett förmåga, ålder, etnicitet, sexuell läggning, nationalitet, språk eller samhällsklass. Det är också din mötesplats om du vill dela ditt intresse för kultur och litteratur med andra medborgare. Här kan du också få hjälp med digitala ärenden eller annan service som ska underlätta för dig som medborgare i Timrå kommun. Framtidens bibliotek tillhör i hög grad också barnen och med barnkonventionen som ledstjärna ökar vi lyhördheten för barnens åsikter om våra bibliotek. Vi vill också göra saker tillsammans i kommunen och i samarbete med skolan vill vi göra vårt yttersta för att barn ska känna läsglädje.

1.2 En lagstadgad biblioteksplan

Enligt § 2 bibliotekslagen ska kommuner upprätta en särskild plan för sina samlade biblioteksverksamheter som bedrivs med offentlig finansiering. Biblioteksplanen är ett hos kommunfullmäktige beslutat styrdokument som beskriver den samlade biblioteksverksamhetens och dess möjligheter att tillgodose medborgarnas tillgång till information och kunskap i den fysiska litteraturen eller genom digitala källor, samt till kulturella upplevelser. Föreliggande plan ersätter den tidigare biblioteksplanen 2015-2021. Planen ger dels en beskrivning av de befintliga verksamheterna och hur dessa kommer medborgarna till del under planperioden och dels ger en beskrivning av utvecklingsområdet för 2022-2026.

2. FAKTA OM TIMRÅ KOMMUN

Timrå kommun har 18 000 invånare och är beläget mellan Sundsvall och Härnösand vid bottenhavskusten. Kommunen är den största arbetsgivaren och på den privata sidan SCA Östrands massafabrik, vid sidan om ett växande antal mindre företag. I kommunen finns den regionala flygplatsen Timrå-Sundsvall Airport. Kommunen erbjuder utbildningar upp till vuxennivå. I omedelbar närhet till kommunen kan högre studier bedrivas på Mittuniversitetet i Sundsvall.

3. BIBLIOTEKSORGANISATIONEN I TIMRÅ KOMMUN

Timrå kommuns folkbiblioteksverksamhet är en förvaltningsenhet under Kultur och tekniknämnden. Verksamheten består av huvudbiblioteket i Timrå centrum samt ett filialbibliotek i Söråker och ett i Ljustorp. Bägge dessa filialbibliotek drivs genom entreprenöravtal mellan Timrå kommun och Folkets Husföreningen i Söråker och Ljustorps bygdegårdsförening. Oavsett utförare har all offentligt finansierad verksamhet att följa lagstiftning på området. Bägge filialerna är också integrerade i det kommunala bibliotekets cirkulationssystem för utlåning och beställning av olika media.

Huvudbiblioteket är öppet sex dagar i veckan under perioden september till maj och sammanlagt 40 timmar i veckan. Antalet årsverken är 5,0, varav en chef för både kultur och biblioteksverksamheten, samt fyra bibliotekarier. Timrå kommun ger en ersättning motsvarande 0,75 tjänst för bemanning av filialbiblioteket i Söråker samt en ersättning motsvarande 12 timmar per vecka för filialbiblioteket i Ljustorp.

Övriga bibliotek i kommunen är 10 skolbibliotek av varierande standard. Skolbiblioteken är organiserade under Barn och utbildningsförvaltningen och skollagen reglerar verksamheten. (Se kommunövergripande plan för skolbiblioteksverksamheten)

År 2014 skedde en utlåning av 77 393 fysiska media att jämföra med 61 634 utlån 2019. En minskning med cirka 8 procent och som följer en trend av minskat antal bibliotekslån nationellt. Även en minskning av antalet besök till huvudbiblioteket har skett sedan 2014 från 40 800 till 28 432 besökare. En del av minskningen kan förklaras av att förskolor och skolor i mindre utsträckning gör biblioteksbesök under dagtid. En annan förklaring är att medborgare som besöker biblioteket för att låna fysiska media har minskat. Däremot sker en fortlöpande ökning av efterfrågan av e-media.

En jämförelse med ett 10-tal kommuner befolkningsmässigt i samma storleksordning som Timrå kommun visar följande beträffande folkbiblioteket. (Kungliga biblioteket, KB:s biblioteksstatistik för 2019)

1. Årsverken per invånare. I genomsnitt 8,0 årsverken – Timrå kommun 5,75 årsverken
2. Inköpsanslag per invånare. I genomsnitt 47 kr per invånare – Timrå kommun 36 kr
3. Utlån per invånare. I genomsnitt 5,0 utlån – Timrå kommun 3,4 utlån

4. KOPPLINGAR TILL NATIONELLA, REGIONALA PLANER OCH LAGAR

- Region Västernorrlands biblioteksplan 2019-2022
- Region Västernorrlands kulturplan 2019-2022
- Bibliotekslagen (SFS 2013:800)
- Agenda 2030 (FN:s handlingsplan för social, miljömässig och hållbar utveckling)
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Skollagen (SFS 2010:800)
- UNECOS folkbiblioteksmanifest
- FN:s barnkonvention
- Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

5. KOPPLINGAR TILL KOMMUNALA STYRDOKUMENT

- Timrå kommuns verksamhetsplan och budget 2022-2024

6. BIBLIOTEKSVERKSAMHETENS DELAR

- Informations och kunskapsförmedling
- Barn och ungdomsbiblioteket
- Biblioteket som kulturell arena
- Det digitala biblioteket
- Läsfrämjande verksamhet och litteraturen som konstform

7. INFORMATIONS OCH KUNSKAPSFÖRMEDLING

Enligt bibliotekslagen § 2 ska biblioteket i det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Enligt § 9 ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt att få tillgång till litteratur oavsett publiceringsform. Folkbiblioteket ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Vidare ska biblioteket verka för att digitaliserad information och kunskap görs tillgänglig för allmänheten.

Under planperioden gör vi det genom bland annat

- Erbjuder gratis föreläsningar och författarbesök
- Arrangerar speciella teman kring yttrandefrihet och demokrati, HBTQ- frågor och kunskap kring de nationella minoriteterna
- Erbjuder ett mediabestånd baserat på kvalitet och allsidighet men även på inköpsförslag från användarna. § 6 Se bibliotekets mediaplan.
- Låna in från andra bibliotek material som vi inte själva har
- Erbjuder litteraturcirkel för både vuxna och barn
- Att tillhandahålla publika datorer och vissa databaser
- Tillhandahåller utrymme för såväl myndigheter som föreningar och organisationer att informera om sin verksamhet och sina arrangemang

8. PRIORITERADE GRUPPER

8.1 Personer med funktionsvariationer § 4

Biblioteket i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsvariationer, en huvuduppgift att säkerställa att alla, oavsett funktionsvariation, får tillgång till litteratur i anpassad form.

Biblioteket behöver fortlöpande utveckla den service som ges till personer med funktionsvariationer som behöver hjälp och stöd med den digitala delaktigheten. Detta innebär att behovet hos personer med olika typer av funktionsvariationer ska beaktas i alla bibliotekets verksamhetsdelar.

Under planperioden gör vi det genom

- Bokprat eller biblioteksinformation på servicehus, plusboenden, församlingshem och dylikt, vi anpassar oss efter målgruppen
- Information om nya tekniska hjälpmedel samt anpassade medier som talböcker och taltidning
- Läsecirklar / samtal och bokinformation på Timrå dagcenter
- Nedladdning och utskick av DAISY-böcker
- Stöd och undervisning i hemmet eller på biblioteket angående appen Legimus och egen nedladdning
- Erbjudna anpassade media på barn och ungdomsavdelningen i den så kallade Äppelhyllan, som exempelvis talböcker, böcker med teckenspråk (TAKK) samt böcker om barn med funktionsvariationer

Nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska §5

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på:

8.2 1. De nationella minoritetsspråken

Under planperioden gör vi det genom

- Hålla ett relevant bestånd av litteratur
- Fjärrlån av litteratur som inte finns i det egna beståndet
- Uppmärksamma de nationella högtidsdagarna
- Uppmärksamma statliga satsningar för att tillgängliggöra de nationella minoritetsspråken
- Etablera samarbete med representanter för de nationella minoritetsspråken
- Hålla ett begränsat bestånd av barn och ungdomsböcker på finska, samiska, meänkili, romani och jiddisch

8.3 2. Andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska

Under planperioden gör vi det genom

- Relevant bestånd av de aktuella språken i kommunen
- Fjärrlån av litteratur som inte finns i det egna beståndet
- Informera om bibliotekets informationsplats på webben – Ny i Sverige
- Information om digitala bibliotek exempelvis "Världens bibliotek"
- Samarbete med Svenska för invandrare, SFI kring information om biblioteket och läsfrämjande verksamhet
- Hålla ett bestånd av barn och ungdomslitteratur på engelska, arabiska, somaliska, amhariska och tigrinja

8.4 3. Lättläst svenska

Under planperioden gör vi det genom

- Löpande köpa nytt material för olika målgrupper efter behov både för vuxna och barn och ungdom

8.5 Barn och ungdomar § 8

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. För barn och ungdomar på fritiden är biblioteket en mötesplats där alla ska känna sig välkomna. De ska känna sig delaktiga i bibliotekets verksamhet genom att de kan vara med och påverka exempelvis inköpsförslag.

En av huvuduppgifterna för biblioteket är att arbeta läsfrämjande för barn och ungdomar. Bibliotekets verksamhet riktar sig till alla barn och ungdomar i kommunen. Från det nyfödda barnet och dess föräldrar till tonåringen, men även till förmedlare som arbetar med barn och unga.

Under planperioden gör vi det genom

- Gåvoböcker till alla nyfödda i samarbete med barnvårdscentralen (BVC)
- Erbjuder föräldrar och nyfödda babysång
- Bokkassar till förskolorna
- Samarbete med förskolorna genom olika läsfrämjande projekt
- Barnbibliotekarien informerar om biblioteket vid föräldramöten
- Bokkassar lånas ut till grundskolan
- Biblioteksbesök med bokprat och biblioteksinformation
- Samarbete med skolor genom olika läs- och skrivprojekt
- Författarbesök varje år för alla klasser i årskurs 3 och årskurs 6
- Barnbibliotekarien informerar om biblioteket vid föräldramöten
- Bokcirkel för barn och ungdomar
- Lovaktiviteter
- Barnteater

8.6 Barnkonventionen

Från och med 2020 är barnkonventionen lag i Sverige med syftet att stärka barnens rättigheter och inflytande i frågor som rör barn både som grupp och individer. En viktig del av den offentliga biblioteksverksamheten är att planera för och att tilldela resurser för barns behov av läsning och kulturella upplevelser. I bibliotekslagen är också barnen en av de prioriterade grupperna. Barnrättsarbetet på biblioteket ska ha en långsiktig plan för att barns egna åsikter enligt artikel 12 blir en del av utformning av verksamheten.

Under planperioden gör vi det genom

- Organisera och tillgängliggöra barn och ungdomslitteraturen så den är åtkomlig och väl synliggjord
- Barn och ungdomars önskemål om inköp av litteratur eller önskemål om aktiviteter alltid ska beaktas och återkopplas
- Samarbetsprojekten mellan bibliotek och förskola/skola ska alltid uppmärksammas i form av en utställning eller dylikt
- Utveckla barnkonventionsarbetet i dialoger med barn enskilt och i grupp och utifrån samtalen utforma aktiviteter på biblioteket som skapar en ökad delaktighet

9. LÄSFRÄMJANDE VERKSAMHET OCH LITTERATUREN SOM KONSTFORM § 7

Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur

Under planperioden gör vi det genom

- Erbjud barn och ungdomar såväl som vuxna att delta i bokcirklar på biblioteket
- Utveckla bokcirklar så att människor kan delta digitalt
- Samverkan med Svenska för invandrare, SFI
- Samverkan med förskolor och skolor i olika skriv- och läsfrämjande samarbeten samt organisera författarbesök årligen i alla klasser i årskurs 3 och 6
- Arrangera författarbesök och andra tillfällen där biblioteket ger boktips ur den aktuella bokutgivningen och om författarskap
- Uppmärksamma såväl större litterära manifestationer som Världsbokdagen och Nobels litteraturpris till att göra egna temautställningar
- Dagliga arbetet med att tillgodose barn och ungdomar med böcker utifrån deras olika behov och intressen
- Läsfrämjande aktiviteter under lov och ferier

10. DET DIGITALA BIBLIOTEKET § 7

Det digitala biblioteket är dels ett komplement till det fysiska biblioteket och även en del av detta. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i samhället och den digitala informationen ska i möjligaste mån göras tillgänglig för alla.

Under planperioden gör vi det genom

- Bibliotekets webbsida och webbkatalog är tillgänglig dygnet runt och erbjuder aktuell information om bibliotekets verksamhet samt gör det möjligt att söka media, reservera och förlänga lån
- Använda sociala medier för att informera och kommunicera
- En digital anslagstavla för biblioteksinformation
- Nyhetsbrev via e-post
- Påminnelser och kvittering av lån kan skickas som e-post
- Aviseringar och krav kan skickas med sms och e-post
- Erbjuder lån av e-böcker och e-ljudböcker och streama film
- Tidskrifter / dagstidningar online på biblioteket

- Till släktforskarna erbjuder vi ett antal datorer med släktforskningsdatabaser
- Trådlös uppkoppling i samtliga bibliotekslokaler
- Utskriftssystem från publika datorer men även från privata datorer
- Arbeta fortlöpande för att öka den digitala delaktigheten framförallt i det personliga mötet med människor, men också delta i samordnade nationella eller regionala initiativ utifrån olika behov av stöd i samhället

11. BIBLIOTEKET SOM KULTURELL ARENA

Folkbiblioteket är kommunens offentliga rum för att söka kunskap och för möten mellan människor. All kulturell verksamhet på biblioteket ska ytterst syfta till att främja ett öppet samhälle och därmed motverka fördomar, intolerans och rasism.

Under planperioden gör vi detta genom

- Bokprat och biblioteksvisningar
- Författarbesök
- Litteraturcirklar
- Utställningar
- Släktforskarhjälp
- Information om viktiga dagar i det svenska samhället till exempel högtidsdagar
- Föreläsningar
- Kurser
- Mindre teaterföreställningar och musikkonserter
- Handarbetscafeer
- Lokal för de politiska valen till EU:s parlament, Sveriges riksdag, Regionparlamentet och det lokala parlamentet

12. BIBLIOTEKETS INFORMATIONSKANALER TILL ALLMÄNHETEN

Folkbiblioteket har en viktig betydelse för lokalsamhället genom sina många uppdrag riktat till kommunmedborgarna. Det är därför av särskild vikt att information om bibliotekets tjänster når medborgarna på olika sätt.

Under planperioden gör vi det genom

- Bibliotekets hemsida
- Bibliotekets nyhetsbrev
- Facebook
- Instagram
- Riktad information till olika målgrupper

13. BIBLIOTEKETS INSAMLING AV ALLMÄNHETENS ÅSIKTER OM VERKSAMHETEN

Under planperioden gör vi det genom

- En tjänstedesignsprocess i samarbete med Technicus och Regionbiblioteket i syfte att kartlägga behovet av att erbjuda nya tjänster alternativt förändra innehållet i det nuvarande tjänsteutbudet.

14. UTVECKLINGSMÅL FÖR DEN KOMMUNALA BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN 2022-2026

- Tillsammans med barn och utbildningsförvaltningen ta fram en gemensam strategi för läsfrämjande aktiviteter riktat till barn och ungdomar
- Under planperioden närma sig genomsnittet bland jämförbara kommuner i fråga antalet årsarbeten med fokus på att utveckla den läsfrämjande verksamheten riktat till barn och unga
- Under planperioden närma sig snittet bland jämförbara kommuner i fråga om medianslaget i syfte att öka allmänhetens tillgång till digitala medier och tjänster.

15. MEDIAPOLICY

Denna mediepolicy är ett övergripande styrdokument för mediearbetet för biblioteken i Timrå som består av kommunbiblioteket med entreprenadrivna filialer i Söråker och Ljustorp, samt det digitala biblioteket. Kommunbiblioteket är huvudbibliotek för hela kommunen. Mediepolicyen gäller för både barn- och vuxenmedier oavsett format och målgrupp. Med medier menas i detta sammanhang böcker, e-böcker, ljudböcker, tidskrifter, e-tidskrifter, filmer, tillgängliga medier med mera. Översyn sker vartannat år.

Bibliotekens uppdrag och verksamhet

I arbetet med mediepolicyen har framförallt bibliotekslagen (SFS 2013:801) samt Timrås biblioteksplan 2015-2021 varit rådande. Biblioteksplanen anger att biblioteken ska erbjuda en verksamhet och ett bestånd som inspirerar och utmanar och som ger bibliotekens besökare möjlighet att uppnå sin fulla potential genom rätten till kunskap, folkbildning och utveckling. Att de ska kunna vara delaktiga i det demokratiska samhället med respekt för varandras mångfald och åsikter. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla: oavsett ålder, utbildning, funktionsvariation, kulturell, språklig eller social bakgrund. Biblioteken ska verka för allas rätt till läsning och information. Biblioteken ska erbjuda ett brett och aktuellt utbud av information i det format som användaren kan ta till sig. Nya tekniker och metoder ska provas för de som inte kan ta sig till biblioteken. Många bibliotekstjänster finns tillgängliga på bibliotekens webbplats. På det sättet kan biblioteksbesöken äga rum dygnet runt och på andra platser än de fysiska biblioteken. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoritetsspråken och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska. Huvuddelen av våra samlingar är på svenska men vi har litteratur för både barn och vuxna på bland annat engelska, finska, arabiska och persiska. Vid behov av andra språk köper och lånar vi in.

Enligt Bibliotekslagens §2 ska Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning och enligt §6 ska bibliotekens utbud präglas av allsidighet och kvalitet. En förutsättning för yttrande- och tryckfrihet i praktiken är fri tillgång till information. Biblioteken står för åsikts- och yttrandefrihet och är objektiva i politiska, ideologiska och religiösa frågor. Kontroversiella och smala ämnen ska också ges utrymme. Biblioteken ska även tillhandahålla omdebatterade medier bland annat för att kunna bidra till diskussioner, tolkningar och omtolkningar.

Ett brett utbud av information i olika format

Urval av medier

I bibliotekets uppdrag ingår att göra urval ur den samlade medieutgivningen. Urval och gallring sker inte på ideologisk, politisk eller religiös grund. Ett kvalitativt urval sker kontinuerligt utifrån biblioteksmedarbetarnas samlade kompetens som bland annat grundar sig på en bred kännedom om medieutgivningen. Bibliotekens utbud ska präglas av kvalitet, trovärdighet, relevans, aktualitet och allsidighet. Detta innebär att man som användare ska kunna hitta både de populära titlarna men också de smala titlarna. Bibliotekens bestånd påverkas av lokalsamhällets behov och befolkningsstruktur. Samlingarna ska hållas levande och aktuella genom ett kontinuerligt arbete med både det nya och det äldre materialet. Inköp sker i kombination med ett aktivt beståndsarbete, som förmedling, exponering och gallring. Medier som köps in till biblioteken inom Timrå kommunbibliotek blir en del av det gemensamma utbudet. Möjligheten att låna och lämna tillbaka medier på alla tre folkbiblioteken i Timrå kommun gör samlingarna till en gemensam resurs för kommunens medborgare.

Digitala medier

De tryckta medierna är fortfarande den viktigaste grunden i bibliotekens utbud men utbudet av e-medier och e-tjänster fortsätter att växa och läsvanor förändras. E-medierna står för en breddning av beståndet, som ger ökad tillgänglighet och möjlighet för användarna att anpassa sin biblioteksanvändning efter sina personliga behov och förutsättningar. I Timrå arbetar vi ständigt med urvalet och förmedlandet av medier oavsett format. Biblioteken följer aktivt med i biblioteksutvecklingen så att vi ger användaren möjlighet att tillgodogöra sig nya sätt att läsa och ta till sig information. Tillgången på digitala medier avgörs till stor del av förlagens och distributörernas villkor. Med dagens affärsmodeller för digitala medier är tillgången till en titel inte stabil på samma sätt som vid köp av tryckta medier. En titel kan av förlaget dras tillbaka utan att biblioteket meddelas och därmed inte längre vara tillgänglig för användarna.

UT OCH ÅKA

PEKBÖCKER

ÄR DET
DU
SOM HAR
TUGGAT
PÅ MIN
GODNATT-
SAGA?
Jean Maudelle

Tillgängliga medier

Enligt bibliotekslagen § 4 har biblioteken i uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsvariationer. Biblioteken har ett eget bestånd av medier i de olika tillgängliga format som produceras (till exempel lättläst, teckenspråk, punktskrift, TAKK, talböcker). Genom biblioteket får personer med läsnedsättning också tillgång till nationella resurser som Myndigheten för tillgängliga mediers (MTM:s) hela bestånd av litteratur.

Skönlitteratur

Biblioteken ska erbjuda ett rikt bestånd av såväl äldre som modern skönlitteratur. Ett särskilt ansvar har biblioteken för litterära klassiker men även för den så kallade smalare litteraturen. Målsättningen är att utbudet ska spegla språklig och kulturell mångfald men också utmana gängse normer.

Facklitteratur

Facklitteratur ska finnas inom alla ämnesområden och vara av allmänt intresse. Målsättningen är att samlingen ska bidra till ett öppet och demokratiskt samhälle genom att tillhandahålla litteratur för fri åsiktsbildning och det livslånga lärandet.

Lokalsamling

Lokalsamlingarnas syfte är att samla och bevara den litteratur som har anknytning till Timrå kommun. De är en grund för att öka intresset och kunskapen om Timrå kommun och de står till den intresserade allmänhetens (exempelvis hembygdsforskare, studiecirkelledare, släktforskare, skolelever, nyinflyttade) förfogande. Till lokalsamlingarna hör både faktaböcker och romaner som utspelar sig i Timrå eller Västernorrland eller är skrivna av författare härifrån.

Inköpsförslag

Inköpsförslag är ett viktigt komplement till urvalsarbetet. Efterfrågade titlar som inte redan finns i vårt bestånd kan tillgodoses genom inköp eller fjärrlån. Möjlighet finns för användare att lämna inköpsförslag. Biblioteken gör kontinuerliga avvägningar och behöver ibland ta inköpsbeslut som går emot enskilda användares önskemål.

Gallring och magasinering

Biblioteken i Timrå gallrar medier som är trasiga och slitna, medier där innehållet är föråldrat eller missvisande, eller där en nyare upplaga har kommit ut och den äldre inte behövs. Vi gallrar också sådant som inte har lånats under lång tid. I kommunbibliotekets magasin finns böcker som inte står i den del av biblioteket som är öppen för allmänheten. För lokalsamlingen har vi ett särskilt bevarandansvar.

Gåvor

Biblioteken kan ta emot gåvor men förbinder sig inte att tillgängliggöra dessa.

16. KOMMUNÖVERGRIPANDE SKOLBIBLIOTEKSPLAN, TIMRÅ KOMMUN

Bakgrund

Bibliotekslagen 2013 fastslår att varje kommun ska anta en plan för kommunens biblioteksverksamhet. Från och med 2016 ska Timrå kommun ha en gemensam biblioteksplan för folk- och skolbiblioteken, även om det är två olika lagar som reglerar respektive verksamhet (Bibliotekslagen och Skollagen). Planen ska fungera som ett övergripande dokument över kommunens alla typer av bibliotek.

Skolbiblioteksplanen utgår från Skollagen 2010:800, Lgr 11 och Bibliotekslagen 2013:801.

En lokal handlingsplan för skolbiblioteket på respektive skola kan fungera som ett förtydligande av den kommungemensamma skolbiblioteksplanen.

Skolbibliotekens uppdrag

2010 lyftes skolbiblioteken till Skollagen med tydlig skrivning om skolbiblioteken som en integrerad del av skolans pedagogiska verksamhet och som en av förutsättningarna till en jämlik utbildning; alla barn ska ha tillgång till bibliotek.

Skolbiblioteket ska ses både som en materiell resurs och som en pedagogisk resurs, som aktivt ska medverka till och stödja alla elevers lärande och kunskapsutveckling för att utvecklingsmålen ska uppnås.

Mål för skolbiblioteken i Timrå kommun ska vara, utöver att fungera som resurs, att kontinuerligt höja skolbibliotekens kvalitet avseende mediebestånd och tillgänglighet samt ha personal med relevant kompetens som en del av att alla elever ska ha tillgång till en likvärdig utbildning.

Verksamhetsmål

Målen för skolbibliotekens verksamhet är desamma som finns beskrivna i läroplaner och i kurs- och ämnesplaner. Grundläggande är en gemensam helhetssyn på utbildningsmål och värdegrund. I samråd med pedagoger och it-resurser som arbetar i förskoleklass, grundskola, grundsärskola och träningsskola ska skolbiblioteket vara ett stöd i följande områden:

- Läsfrämjande åtgärder/språkutveckling: skolbiblioteket ska arbeta aktivt med att förmedla läslust, ge elever läsupplevelser, verka för att stimulera språkutveckling samt stödja eleverna att utveckla sina olika språkförmågor. Särskild vikt ska läggas vid elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd.
- Mediebestånd: elever ska ha tillgång till ett aktuellt och anpassat bestånd baserat på språklig bakgrund, ålder, kön förmåga och intresse
- Biblioteksvana och informationskompetens: upplysa om skolbibliotekets struktur och bestånd för att öka ett självständigt nyttjande av bibliotekets medier, stödja och vägleda elever i att söka, värdera och använda informations- och kommunikationsteknik för att utveckla kunskap och stimulera till ökad förmåga till kritiskt tänkande.

Utvecklingsplan Handlingsplan

För att nå hög och likvärdig kvalitet krävs

- Ett fysiskt bibliotek på varje skola alternativt att varje elev ska ha regelbunden tillgång till ett folkbibliotek med genomtänkt samverkan, med vilket avtal bör skrivas
- Att tillgängligheten till ett skolbibliotek ska vara generös och välkomnande som mötesplats, för spontanbesök och för planerade aktiviteter
- Kvalitativt bra och varierat bokbestånd och andra medier, vilka motsvarar behoven på respektive skolenhet och skolform, särskilt med tanke på elevers olika behov
- Förutsättningar att underhålla och utveckla sin kompetens för personal som arbetar i skolbiblioteket, som förutom kunskaper om att driva och förestå ett skolbibliotek behöver känna till skolans styrdokument, kunskap om lagar, upphovsrätt och medie- och informationsteknologi samt tid till inläsning av litteratur

Ansvar – kvalitetssäkring

Huvudman

Timrå kommun är huvudman för förskoleklass, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola där Barn- och Utbildningsnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt skollagen och ansvarar för att kommunens alla elever har tillgång till ett skolbibliotek och skolbibliotekstjänster.

Rektor

Varje rektor ansvarar för att skolbiblioteksverksamheten på sin skola bedrivs enligt handlingsplanen samt vid behov ge förslag till revidering.

Ansvarig personal för skolbiblioteket

- Arbetar för att stödja elevers språkliga utveckling och rätt till läsning, och tillhandahålla exempelvis talböcker och lättlästa medier
- Samarbetar med skolans övriga yrkesgrupper, elever och vid behov med externa samarbetspartners i planering och genomförande av pedagogiska verksamheter
- Organiserar låneverksamhet och ansvarar för det fysiska biblioteket
- Ombesörjer inköp av aktuell litteratur, såväl skön-som facklitteratur, prenumerationer av olika medier i samråd med pedagogisk personal och elever
- Utvärderar verksamheten tillsammans med rektor och föreslår eventuellt förändringar av handlingsplanen

Kvalitetssäkring

Skolbiblioteksplanens giltighetstid är 2021-2026. Uppföljning och eventuell revidering görs årligen av Barn- och utbildningsförvaltningen tillsammans med rektorer.

TIMRÅ KOMMUN